

ЛІТЕРАТУРА

1. Берловська В. Д., Гребінник Г. Ю. Англійська загальнонаукова лексика і фразеологія // Навч. посіб. для аспірантів. – Харків, 2006. – 165 с.
2. Точилина А.К. Английские фразовые глаголы в примерах и упражнениях: пособи е для подготовки к тестированию и экзамену / А.К.Точилина, О.А.Шинкарева. – Минск : ТетраСистемс, 2011. – 208 с.
3. Longman Phrasal Verbs Dictionary : over 5000 phrasal verbs. – London : Pearson Education Limited, 2000. – 608 p

Лілія Стариченко,
студентка ЗУМЛ групи
факультету філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник: Ганна Вусик,
к. філол. н., доцент (БДПУ)

ЛІНГВОЕКОЛОГІЯ ЗВЕРТАНЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДІАЛОЗІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ЛАРИСИ ДЕНИСЕНКО)

Лінгвістична екологія (лінгвоекотологія) – нова галузь у вивченні мовного середовища, яка описує процеси, що спостерігаються в мовах і свідомості їх носіїв.

Актуальність теми роботи визначається інтересом учених до вивчення різних мовних явищ у контексті лінгвоекотології. Раніше лінгвоекотологічні аспекти мовної діяльності розглядалися в мовознавстві з позицій стилістики, прагмалінгвістики, соціолінгвістики, культури мовлення, мовної етики, риторики, історії мови, інтеракційної лінгвістики. Сучасна лінгвоекотологія стає автономною науковою галуззю, яка вивчає феномени, пов'язані з взаємодією мови, свідомості, культури, суспільства.

Мета роботи – проаналізувати лінгвоекотологію звертань в українському художньому діалозі (на матеріалі творів Лариси Денисенко).

Мета передбачає розв'язання таких **завдань**:

- 1) визначити роль лінгвоекотології в українському художньому діалозі;
- 2) виявити особливості діалогу як середовища використання звертань;
- 3) встановити фактори, що визначають мовну поведінку в діалогічному мовленні;
- 4) вивчити особливості використання звертань в українському художньому діалозі на матеріалі творів Лариси Денисенко;
- 5) розкрити лінгвоекотологічний потенціал звертання в українському художньому діалозі.

Джерельною базою дослідження є діалогічна мова художніх творів української письменниці литовсько-грецького походження Лариси Денисенко, яка є переможницею в конкурсі «Коронація слова». Двічі її романи визнавали «Кращою українською книгою» за версією журналу «Кореспондент».

Лінгвоекотологія розуміється нами як міждисциплінарна галузь науки, яка пов'язана з культурою мислення, естетикою мови, поведінкою особистості, міжособистісними відносинами комунікантів, із культурою

мови, яка прагне до дослідження культурного довкілля особистості і збереження цього середовища як єдиного цілого. Лінгвоекотологія заснована на виявленні принципів і правил, загальних як для екології, так і для функціонування мови.

Теоретичні засади вчення про лінгвоекотологічність спілкування як порівняно нового напрямку в лінгвістиці, а також пов'язаного з нею термінологічного апарату поки ще перебуває в стадії формування. Але нині вже можна константувати, що дослідження лінгвоекотологічності тісно пов'язане з такими поняттями, як нормалізація, кодифікація, мовний етикет, естетичність, етичність, ввічливість, неввічливість, агресія, комунікативний тиск, комунікабельність, взаєморозуміння, комунікативна толерантність, комунікативний успіх, щирість, ментальність.

Запропоноване дослідження орієнтоване на широке розуміння лінгвоекотології і лінгвоекотологічності. Лінгвоекотологічність спілкування трактується ширше поняття ввічливості і розуміється як взаємодія між комунікантами, які прагнуть до гармонії з метою подолання комунікативних невдач.

Відносини між співрозмовниками, їхню поведінку й реакції ми розглядаємо з позиції інтеракції, яка здійснюється з метою забезпечення результативного спілкування і вироблення єдиної стратегії її учасників. Об'єктивні та суб'єктивні фактори діалогу дозволяють учасникам у конкретній ситуації диференціювати ввічливе і фамільярне звертання.

Важливою характеристикою діалогічного мовлення є дотримання принципу ввічливості, етичних норм, використання ввічливого ставлення до комунікативного партнера для досягнення бажаного результату. Вияв ввічливості або неввічливості у звертанні до адресата має оцінний характер.

Аналізуючи форму звертання до адресата в аспекті лінгвоекотології треба враховувати такі важливі критерії комунікативного акту, як інтенція адресанта, його оцінка співрозмовника. Обрана комунікантом форма звертання, на нашу думку, завжди відображає певне ставлення до адресата (повагу, дружелюбність, фамільярність, здивування, роздратування, гнів, невдоволення, презирство).

Предметом нашої уваги стало екологічне й неекотологічне звертання до адресата в діалогічній інтеракції в сучасному українському художньому мовленні.

Під екологічним ми розуміємо ввічливе звертання, що забезпечує ефективну і гармонійну інтерекцію. Ситуація, що активує негативні емоції в адресата або спостерігачів, свідчить про застосування адресантом неекотологічних звертань. Вони характеризуються порушенням етико-мовних норм, зокрема особливим тоном спілкування (грубість, фамільярність), і тому сприймаються партнерами по комунікації та спостерігачами як неприйнятні, що заподіюють дискомфорт співрозмовнику і призводять до розбіжностей і конфліктних відносин.

Лінгвоекотологічність звертання аналізується в роботі не тільки з погляду сприйняття його адресатом, але і спостерігачем. Роль спостерігача важливо враховувати в аспекті організації спрямованості мови, оскільки також сприймає повідомлення й реагує на нього.

Проведений аналіз мовного матеріалу дозволяє зробити висновок про те, що в сучасній українській комунікації переважають звертання на ім'я. Треба також зазначити, що на сьогодні спостерігається використання у звертаннях вульгарних, непристойних слів і виразів як експресивних маркерів інтимності, особливо в мові сучасної молоді.

У ХХІ столітті спостерігається відхилення від норм української літературної мови.

Перспективи подальших досліджень у галузі мовної екології пов'язані, на нашу думку, з такими науковими напрямками: проблеми екології вербальних і екстравербальних засобів комунікації в текстах; правові аспекти захисту мови та розвиток правничої комунікації в контексті мовної екології; лінгвоекотологічні аспекти розвитку електронної комунікації.

Проблематика еколінгвістики пов'язана з широким спектром питань мовної екології, зокрема: 1) кореляцією концептуальної сфери комунікації між представниками різних лінгвокультур; 2) уніфікацією термінології наукової і фахової комунікації з урахуванням змін у глобалізованому суспільстві та свідомості людей; 3) формуванням лінгвістичної культури спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисенко Л. Нова стара баба. *Нова стара; Забавки з плоті та крові : повісті /* передм. Т. Трофименко. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. 272 с.

2. Карасик В. И. Ценностные понятия лингвоэкологического общения. *Эмотивная лингвоэкология в современном коммуникативном пространстве: коллективная монография /* науч. ред. В. И. Шаховский, отв. ред. Н. Н. Панченко. Волгоград: Издательство ВГСПУ «Перемена», 2013. С. 191–201.

Анастасія Стельмах,

студентка 2 курсу, групи 2 УМЛ,
факультету філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник – к.філол.н.,
доцент Чикіль М.Ю.

КІЛЬКІСНІ ВІДНОШЕННЯ ТА ЇХ ЕКСПЛІКАЦІЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У роботі досліджується вимірювальна лексика, її класифікації в сучасному мовознавстві, мовні засоби оформлення кількісних відношень, що є дуже актуальним в сучасних лінгвістичній науці. Дослідження слів міри та ваги допомагає глибше проникнути в мовну систему і на конкретних прикладах з'ясувати характер зв'язку та взаємообумовленості окремих елементів мовної структури; проаналізувати засоби номінації кількісних оцінок предметів та явищ об'єктивного світу.

Актуальність теми зумовлена тенденціями сучасної лінгвістики до вивчення системно-функціональних параметрів номінацій в системі мови.

Об'єктом даного дослідження є слова, що позначають кількість в англійській мові.